

หลักเกณฑ์ทางวิชาการ
เรื่อง แนวทางการควบคุมการประกอบกิจการ การผลิตรูป

คำนิยามที่สำคัญ

“สถานประกอบกิจการ” หมายถึง สถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการเกี่ยวกับ การผลิตรูปประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการผลิตรูปไฟฟ้า

หลักเกณฑ์ในการควบคุมการประกอบกิจการที่ควรกำหนด ได้แก่

๑. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง

ตั้งอยู่ห่างจากชุมชน ศาสนสถาน โบราณสถาน สถานศึกษา โรงพยาบาล หรือสถานที่อื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยผังเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นระยะทางที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเหตุรำคาญ และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพแก่ผู้อยู่อาศัยที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

ความในวรรคแรก มิให้ใช้บังคับกับสถานประกอบกิจการที่ตั้งขึ้นก่อนวันที่ข้อกำหนดท้องถิ่นใช้บังคับ และมีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ตั้ง ทั้งนี้ ต้องมีการป้องกันเหตุรำคาญ และผลกระทบต่อสุขภาพแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะ

๒.๑ กรณีที่สถานประกอบกิจการมีอาคารและอยู่ในพื้นที่ที่ควบคุมโดยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายนั้น

๒.๒ กรณีที่สถานประกอบกิจการอยู่นอกเขตพื้นที่ควบคุมตามกฎหมายดังกล่าว ให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๒.๑ อาคาร ต้องมีความมั่นคง แข็งแรง โดยต้องก่อสร้างด้วยวัสดุที่แข็งแรง

๒.๒.๒ อาคาร พื้น และฝ้าผนังของสถานประกอบกิจการ ต้องทำด้วยวัสดุแข็งแรง เรียบ ทนไฟ และทำความสะอาดง่าย

๒.๒.๓ มีประตู หรือทางเข้า – ออกสถานประกอบกิจการ ที่มีความกว้างเพียงพอกับการเข้า – ออก ของยานพาหนะ และการเคลื่อนย้ายในกรณีฉุกเฉิน โดยให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ พื้นที่ที่มีการผสม และคลุกผงรูป ต้องมีลักษณะที่เป็นระบบปิด หรือติดตั้งวัสดุหรืออุปกรณ์ป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง ที่มีประสิทธิภาพ

๒.๔ พื้นที่ที่มีการชุบรูป ต้องมีลักษณะที่เป็นระบบปิด หรือติดตั้งวัสดุหรืออุปกรณ์ป้องกันกลิ่นหรือไอระเหยสารเคมี ที่มีประสิทธิภาพ

๒.๕ มีการแบ่งพื้นที่ดำเนินการแต่ละส่วนอย่างเป็นสัดส่วนและเหมาะสม

๒.๖ มีระบบการระบายอากาศในอาคารโดยวิธีธรรมชาติหรือวิธีกล ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

๒.๗ มีการทำความสะอาด และบำรุงรักษาอาคารสถานประกอบกิจการ รวมทั้งพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นประจำ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ ที่ดำเนินการผสมผงรูป คลุกผงรูป และชุบรูป

๓. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์

๓.๑ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ รวมถึงสวิตช์และสายไฟต่างๆ ต้องจัดเก็บอย่างเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัย

๓.๒ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ ที่มีส่วนที่เป็นอันตราย ต้องมีครอบป้องกันอันตราย

๓.๓ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ไฟฟ้า ที่เปลือกนอกเป็นโลหะ จะต้องติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าที่ได้มาตรฐาน เช่น สายดิน เครื่องตัดไฟรั่ว เป็นต้น

๓.๔ การเดินสายไฟ ต้องเดินสายไฟให้เรียบร้อย หรือเดินในท่อร้อยสาย

๓.๕ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ ต้องได้รับการตรวจตรา ทำความสะอาด ซ่อมแซม และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี หากพบการชำรุด ต้องดำเนินการซ่อมแซมและแก้ไข พร้อมทั้งจัดให้มีป้ายหรือสัญญาณเตือนกรณีเครื่องจักรชำรุดหรือขัดข้อง เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน

๔. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการน้ำดื่ม น้ำใช้ และการสุขาภิบาลอาหาร

๔.๑ จัดให้มีน้ำดื่มที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานน้ำดื่ม สำหรับบริการผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ โดยลักษณะการจัดบริการน้ำดื่มต้องไม่ก่อให้เกิดความสกปรกหรือการปนเปื้อน

๔.๒ จัดให้มีน้ำใช้ที่สะอาด และมีปริมาณเพียงพอสำหรับการใช้ในแต่ละวัน

๔.๓ สถานประกอบกิจการที่มีโรงอาหารหรือห้องครัวที่จัดไว้ให้บริการแก่ผู้ปฏิบัติงาน ต้องมีการดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหาร

๔.๔ จัดให้มีอ่างหรือที่ล้างมือพร้อมสบู่ ที่มีจำนวนเพียงพอและถูกสุขลักษณะ

๕. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางอากาศ และมลพิษทางเสียง

๕.๑ มีการจัดการฝุ่นละอองในพื้นที่ที่มีการผสม และคลุกผงรูป โดยติดตั้งวัสดุหรืออุปกรณ์ป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองที่มีประสิทธิภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ มีการจัดการกลิ่นหรือไอระเหยสารเคมี ในพื้นที่ที่มีการชุบรูป โดยติดตั้งวัสดุหรืออุปกรณ์ป้องกันกลิ่นหรือไอระเหยสารเคมีที่มีประสิทธิภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ มีการควบคุมระดับเสียง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๖. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย มูลฝอย ของเสียอันตราย และสิ่งปฏิกูล

๖.๑ มีการบำบัดหรือการปรับปรุงคุณภาพน้ำเสียจากการประกอบกิจการ ก่อนระบายสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และต้องดูแลทางระบายน้ำไม่ให้อุดตัน

๖.๒ สถานประกอบกิจการต้องมีการเก็บ รวบรวม หรือกำจัดมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ ดังนี้

๖.๒.๑ จัดให้มีภาชนะรองรับที่เหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณและประเภทมูลฝอย รวมทั้งมีการทำความสะอาดภาชนะรองรับ และบริเวณที่เก็บภาชนะนั้นอยู่เสมอ

๖.๒.๒ มีการจัดการมูลฝอย หรือของเสียอันตราย หรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๖.๒.๓ ในกรณีที่มีการกำจัดเอง ยกเว้นข้อ ๖.๒.๒ ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของท้องถิ่นนั้น

๖.๓ จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม และอ่างหรือที่ล้างมือที่ถูกสุขลักษณะพร้อมสบู่ ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม โดยจัดห้องส้วมแยกชาย-หญิง และมีจำนวนอย่างน้อยในอัตรา ๑ ที่ ต่อผู้ปฏิบัติงานไม่เกิน ๑๕ คน (กรณีสถานประกอบกิจการมีทั้งเพศชายและหญิง ควรแบ่งเป็น ชาย ๑ ที่ และหญิง ๑ ที่) อัตรา ๒ ที่ ต่อผู้ปฏิบัติงานไม่เกิน ๔๐ คน อัตรา ๓ ที่ ต่อผู้ปฏิบัติงานไม่เกิน ๘๐ คน และเพิ่มขึ้นต่อจากนี้ในอัตราส่วน ๑ ที่ ต่อจำนวนผู้ปฏิบัติงานไม่เกิน ๕๐ คน

๗. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันเหตุรำคาญ

จัดให้มีมาตรการ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันปัญหาเหตุรำคาญที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสภาพความเป็นอยู่โดยปกติแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง

๘. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๘.๑ จัดให้มีทางหนีไฟ บันไดหนีไฟ ที่ทำด้วยวัสดุทนไฟ และทางออกฉุกเฉิน พร้อมแผนผังแสดง โดยต้องมีป้ายแสดงให้เห็นเด่นชัด สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แม้ในขณะไฟฟ้าดับ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

๘.๒ จัดให้มีระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้และเครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้ ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งนี้ ต้องมีการบันทึกผลการตรวจสอบ และบำรุงรักษาเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย ๖ เดือน/ครั้ง

๘.๓ จัดให้มีการฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้นจากหน่วยงานที่ทางราชการกำหนดหรือยอมรับ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ในแต่ละแผนกของสถานประกอบกิจการนั้น และจัดให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รับการฝึกซ้อมดับเพลิงและการฝึกซ้อมหนีไฟพร้อมกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง กรณีที่มีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๘.๔ มีมาตรการป้องกัน ควบคุมปัญหาเสียงดังภายในสถานประกอบกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๘.๕ มีมาตรการป้องกัน ควบคุมปริมาณฝุ่นละอองในพื้นที่ที่มีการผสม และคลุกผงรูป จากการประกอบกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๘.๖ มีมาตรการป้องกัน ควบคุมปัญหากลิ่นหรือไอระเหยสารเคมีในพื้นที่ที่มีการชุบ จากการประกอบกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๘.๗ จัดให้มีแสงสว่างภายในสถานประกอบกิจการที่เพียงพอตามลักษณะงาน ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๘.๘ จัดให้มีชุดปฏิบัติงานที่สถานประกอบกิจการจัดไว้ให้ โดยต้องเป็นรูปแบบที่มีความสะอาด และเหมาะสม พร้อมทั้งจัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล สำหรับบริเวณพื้นที่ที่มีการผสมผง รูป คลุกผงรูป ชุบ และบริเวณพื้นที่ที่บรรจุผลิตภัณฑ์รูป เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง แว่นตา ฝักันเปื้อน หมวกคลุมผม ที่อุดหู หรือที่ครอบหู และถุงมือ เป็นต้น สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการทุกคน โดยพิจารณาเลือกใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ตามประเภทหรือลักษณะงานที่ปฏิบัติ ทั้งนี้ ต้องมีมาตรการในการควบคุมให้ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าวทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน

๘.๙ มีสถานที่จัดเก็บสารเคมีที่ใช้ในการประกอบกิจการ ที่มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และแยกออกจากบริเวณการผลิตอื่นๆ โดยต้องจัดให้มีป้ายแสดงชนิด ประเภทของสารเคมีแต่ละชนิดไว้อย่างชัดเจน จัดให้มีบัญชีรายชื่อและเอกสารข้อมูลความปลอดภัยสารเคมี (SDS; safety data sheets) โดยเอกสารทั้งหมดให้แสดงเป็นภาษาไทย จัดเก็บไว้ในที่เปิดเผยและเรียกดูได้ง่าย

๙. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขอนามัยของผู้ปฏิบัติงาน

๙.๑ มีมาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน การดูแลด้านสุขภาพอนามัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน และมีมาตรการในการควบคุมให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

๙.๒ มีมาตรการควบคุมการทำงาน ยก แบก หาม หาบ ทุ่น ลาก หรือเข็นของหนักของผู้ปฏิบัติงานไม่เกินอัตราน้ำหนักที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในกรณีของหนักเกินอัตราน้ำหนักที่กำหนด ต้องจัดให้มีและให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เครื่องทุ่นแรงที่เหมาะสม และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน

๙.๓ จัดให้มีการตรวจสุขภาพผู้ปฏิบัติงานแรกรับเข้าทำงาน ตรวจสุขภาพประจำปีของผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๙.๔ จัดให้มีสถานที่ชำระล้างร่างกาย อุปกรณ์ล้างตา และชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น ภายในสถานประกอบกิจการ

๙.๕ กรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน ควรมีการดูแลผู้ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย รวมถึงมีการส่งต่อผู้ป่วยได้ทันที

๙.๖ ห้ามสูบบุหรี่ และดื่มสุรา ภายในอาคารสถานประกอบกิจการ

๑๐. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกัน ควบคุม สัตว์และแมลงพาหะนำโรค

จัดให้มีมาตรการป้องกัน ควบคุม สัตว์และแมลงพาหะนำโรค ในพื้นที่สถานประกอบกิจการ